

Andersen — Ksenija:

Dekletce z žveplenkami.

Bil je zadnji večer v letu — Silvestrovo. Pritiskal je hud mraz in snežilo je v debelih kosmih. V mrazu in temi je tavalo po ulicah ubogo malo dekletce, razoglavo in bosonogo. Imelo je sicer copate, ko je odšlo z doma. A bile so prevelike zanje, saj so bile materine — in mala jih je zgubila z nog, ko je hušknila čez cesto, da bi je ne povozile kočije. Ene copate ni mogla nikjer več najti, drugo je pa smeje se pobral pobalin in je zbežal z njo. Zaklical je, da mu bo za zibel, če bo kdaj imel družino.

Tako je stopicala deklica z golimi nožicami, ki so bile rdeče in višnjeve od mraza. V starem predpasniku je nosila zavoje žveplenk, eno škatlico pa je držala v rokah. Ves dan ni ničesar prodala, nihče ji ni daroval niti vinarja. Uboga mala, kako je bila nebogljenka! Vsa prezebla in sestradena!

Snežinke so padale na njene dolge zlate kodre, ki so se ji ljubko vili okrog vratu. A ona ni mislila na to. Ne, mislila je na pečeno gosko, po kateri je tako prijetno dišalo iz vseh vež. Saj je bilo Silvestrovo!

Počepnila je v kotiček med dvema hišama in potegnila nožice tesno k sebi; tako strašno jo je zeblo, a domov se ni upala. Saj ni prodala niti ene škatlice žveplenk, prislужila niti vinarja. Oče bi jo pretepal in mraz je bilo itak tudi doma. Živeli so v žalostni podstrešni izbi, skozi špranje je žvižgal veter, dasi so bile največje luknje zamašene s slamo in cunjami. — Ročice so ji bile otrpnile od mraza. Ah, žveplenka, ena sama žveplenka bi ji tako dobro dela, ko bi jo smela vzeti iz škatlice, jo prižgati in si segreti prstke ob njej.

Odprla je škatlico, vzela žveplenko. Rrrrič! se je utrnilo in vzplamtelo. Zasijal je gorak, svetel plamenček, ko ga je objela z rokami — kot rdeča lučka. In čudovita lučka! Dekletcu se je zdelo, da sedi pred veliko, železno pečjo z nogami in svetlimi vratci iz medi. Ogenj je tako svetlo plapolal in grel tako pri-

jetno! Že je otrok stegnil nožice, da bi jih segrel — tedaj je plamenček ugasnil. Peč je zginila. In dekletce je spet sedelo v mrzlem kotičku, z dogorelo žveplenko v roki.

Varno je prižgalo drugo. Zažarela je in vzplamtela, in kjer je padal njen soj na steno, je postala stena prozorna ko tančica. Videla je naravnost v sobo. Miza je bila pogrnjena z belim prtom, sredi mize pa je dehtela pečena goska, napolnjena s češpljami in jabolki. In kar je bilo najlepše: goska je skočila z mize na tla in se je zibala — kar z nožem in vilicami v hrbtu — naravnost proti lačnemu dekletcu. Joj! Tedaj je ugasnila žveplenka in mala je strmela v debeli, ledeni zid.

Prižgala je novo. Tedaj je sedela pod najlepšim božičnim drevescem, še večjim in bogatejšim kot ono, ki ga je bila videla na božični večer skozi steklena vrata pri bogatem trgovcu. Tisoč lučic je gorelo na

zelenih vejah in pisane igračke so gledale nanjo. Otrok je stegnil obe roki proti smrečici — tedaj je žveplenka dogorela. Lučke so se dvigale višje in višje — kot bi bile zvezde na nebu. Ena izmed njih pa je padla na zemljo in je začrtala dolg ognjen lok za sabo.

»Zdaj nekdo umira,« je dejala deklica, kajti rajna babica, edina, ki je bila z njo dobra, je dejala: »Kadar se utrne zvezda z neba, gre dušica k Bogu.«

Prižgala je še eno žveplenko ob steni. Visoko je vzplamtela in v njeni svetlobi je stala babica, vsa jasna, svetla, mila in dobra.

»Babica!« je vzkliknila deklica, »vzemi me s seboj! Saj vem, da boš zginila, čim dogori žveplenka, tako kot so zginili gorka peč, dehteča pečenka in prelepo božično drevo.« — In brž je prižgala deklica vse žveplenke, ki so še ostale v škatlici, kajti hotela je obdržati babico pri sebi.

In vžigalice so zažarele v toliki svetlobi, da je bilo svetleje ko beli dan. Tako lepa in blažena ni bila babica še nikoli. Vzela je dekletce v naročje in splavali sta v višine, v svetlobo in srečo. Tam ni bilo več mraza niti gladu ne bojazni — bili sta pri Bogu.

A prihodnje jutro je sedela v koticu, naslonjena na ledenomrzli zid, deklica, z rdečimi lički in smehljamem na ustnicah — mrtva, zmrznjena. Novoletno jutro je zasijalo na mrlička in dogorele žveplenke ob njem. »Hotela se je pogreti,« so dejali ljudje. Nihče ni slutil, kaj je bila lepega doživela, v kakšnem sijaju je bila splavala z babico v višave, v novo srečo.

Danilo Gorinšek:

Uspavanka.

Aja tutaja, aja tutaja,
očke zatisni, saj mamka bdi,
aja tutaja, vihar naj razsaja,
detece moje, naj zunaj grmi!
Aja tutaja, aja tutaja,
ali ne čuješ jokánja iz hiš?
Črni možicelj po tebe prihaja,
aja tutaja, če koj ne zaspíš.